

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgrwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
Dyddiad:	18 Hydref, 2021
Pwnc:	Grŵp Llywio Gwastraff gyda WRAP Cymru
Pwrpas yr Adroddiad:	Ceisio enwebiad o blith aelodau'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ar y Grŵp Llywio Gwastraff gyda WRAP Cymru
Cadeirydd Sgrwtini:	Cyng Aled Morris Jones
Aelod(au) Portfolio:	Cyng Bob Parry (Aelod Portffolio Priffyrdd, Eiddo a Rheoli Gwastraff)
Pennaeth Gwasanaeth:	Huw Percy, Pennaeth Gwasanaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo
Awdur yr Adroddiad:	Anwen Davies, Rheolwr Sgrwtini
Rhif Ffôn:	01248 752578
E-bost:	AnwenDavies@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i'r holl Aelodau Sgrwtini

1 – Argymhelliad/Argymhellion

A1 Gofynnir i'r Pwyllgor enwebu 1 aelod i wasanaethu ar y Grŵp Llywio Gwastraff gyda WRAP Cymru.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

- Mae'r gwaith yn cyfrannu tuag at nod Cynllun y Cyngor o "weithio mewn partneriaeth gyda'n cymunedau i'w galluogi i ymdopi'n effeithiol â newid a datblygiadau tra'n gwarchod ein hamgylchedd naturiol."
- Ym mis Medi 2020, cafodd argyfwng hinsawdd ei ddatgan gennym a gwnaethom ymrwymiad i fod yn awdurdod lleol carbon sero-net erbyn 2030.
- Mae Llywodraeth Cymru wedi sefydlu targedau ail-gylchu uchel ar gyfer Awdurdodau Lleol – mae'r Strategaeth Tuag at Ddim Gwastraff yn galw ar Awdurdodau gyrraedd cyfraddau ail-gylchu o 64% erbyn 2019/20 a 70% erbyn 2024/25.

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgrwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

- 3.1** Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]
- 3.2** Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]
- 3.3** Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]
- 3.4** Sgrwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]
- 3.5** Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:
 - Hirdymor

- Atal
- Integreiddio
- Cydweithio
- Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

3.6 Effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar:

- y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (wrth wneud penderfyniadau strategol)
- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

[ffocws ar gydraddoldeb a'r Gymraeg]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

Ddim yn berthnasol.

5 – Cefndir / Cyd-destun

1. Cefndir

1.1 Yn ei gyfarfod diwethaf¹, bu i'r Pwyllgor drafod perfformiad Chwarter 1: 2021/22 y Cyngor yn erbyn y dangosyddion perfformiad cenedlaethol a lleol. Rhoddwyd sylw i Ddangosydd Perfformiad 32 yn y Sgorfwrdd – Canran y gwastraff wedi'u aildefnyddio, ailgylchu neu gompostio sy'n tanberfformio ar hyn o bryd (64.5% yn erbyn targed o 70% ar gyfer y Chwarter). I liniaru'r tanberfformiad cyfredol, sefydlwyd grŵp llywio – copi o'r cylch gorchwyl ynghlwm (**Atodiad 1**). Mae'r aelodaeth yn cynnwys uwch Aelodau, uwch swyddogion a phartneriaid o Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru a WRAP Cymru. Crynhoir isod amcanion y Grŵp Llywio:

- Gwerthuso'r arferion gwaith cyfredol
- Nodi'r ffordd orau ar gyfer gwella perfformiad mewn perthynas â'r dangosydd perfformiad sy'n tanberfformio a gweithio tuag at y targedau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru erbyn 2025

1.2 Gwelwyd y Pwyllgor Gwaith² yn ystod ei drafodaeth ar Fonitro Perfformiad: Sgorfwrdd Corfforaethol – Chwarter 1: 2021/22 yn penderfynu fel a ganlyn ynghylch aelodaeth y Grŵp Llywio Gwastraff gyda WRAP Cymru: “[**PENDERFYNWYD**].... enwebu cynrychiolydd o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol i fod yn aelod o'r Grŵp Llywio sydd newydd ei sefydlu ac yn cynnwys CLILC a WRAP Cymru i edrych mewn manylder ar faterion ailgylchu a gwastraff gwyrdd.”

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Dim yn berthnasol yn achos y mater hwn ond bydd yn cael ei ystyried fel rhan hanfodol yn ystod y broses o baratoi ar gyfer cynigion penodol a fydd yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor eu hystyried.

6.1 Yr effeithiau posibl ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

¹ Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 13 Medi, 2021

² Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 27 Medi, 2021

6.2 Yr effeithiau posibl ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

6.3 Yr effeithiau posibl ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

7 – Goblygiadau Ariannol

Amherthnasol

8 – Atodiadau

Atodiad 1: Cylch Gorchwyl y Grŵp Llywio Gwastraff gyda WRAP Cymru

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni LL77 7TW

Cyngor Sir Ynys Môn

Bwrdd Rhaglen Perfformiad ac Effeithlonrwydd

Cylch Gorchwyl y Bwrdd

Cefndir y Prosiect

Datblygwyd y rhaglen Perfformiad ac Effeithlonrwydd gan WRAP a CLILC fel ffordd o gefnogi awdurdodau lleol yng Nghymru i adnabod a blaenoriaethu strategaethau, polisiau ac ymyraethau allweddol i gyflawni lefelau ailgylchu uchel ac uchelgeisiau Economi Cylchol yn y dull mwyaf cost effeithiol posib.

Bwriedir i'r rhaglen weithio mewn tri cham eang:

- Adroddiad crynodeb sy'n adnabod y perfformiad a chostau ailgylchu presennol ar draws amryw o wasanaethau gwastraff. Gellir cymharu data perfformiad yr awdurdod â data tebyg o awdurdodau lleol eraill yng Nghymru. Mae'r adroddiad yn amlygu'r meysydd gwella posib, yn ogystal â'r risgiau i ddarpariaeth bresennol y gwasanaeth (gorddibyniaeth ar ffrydiau perthnasol, heb gydymffurfio â'r polisi cyfredol neu arfaethedig ac ati).
- Cytundeb ar y cyd ar brosiectau penodol, pwrpasol yn ymwneud â'r meysydd strategaeth neu bolisi a nodwyd yn yr adroddiad crynodeb fel y meysydd a fyddai'n cael yr effaith mwyaf o ran gwella perfformiad neu effeithlonrwydd, neu symud yr awdurdod tuag at uchelgeisiau Economi Cylchol Llywodraeth Cymru.
- Darparu cyfres o opsiynau yn seiliedig ar allbynnau'r prosiectau Cam 2. Bwriad yr allbynnau hyn yw pennu cost a darparu rhagamcan o'r gwelliannau tebygol o ran perfformiad, yn ogystal ag ystyried amserlenni gweithredu. Yna fe all pob awdurdod ddefnyddio'r rhain i benderfynu ar y dull gorau er mwyn perfformio i'r eithaf a sicrhau effeithlonrwydd.

Aelodaeth y Bwrdd

Awdurdod

- Aelod Cabinet dros yr Amgylchedd – Y Cyngorydd Bob Parry
- Aelod Cabinet dros Gyllid – Y Cyngorydd Robin Williams
- Cyfarwyddwr yr Amgylchedd – Dylan Williams (Dirprwy Brif Weithredwr)
- Pennaeth y Gwasanaeth Gwastraff – Huw Percy
- Pennaeth Rheoli Gwastraff – Meirion Edwards
- Uwch Swyddog Cyllid - Anwen Cowling
- Rheolwr Busnes a Strategaeth Gwasanaeth– Gwyndaf Parry

CLILC

- Craig Mitchell

- Jonathan Roberts
- Emma Shakeshaft

WRAP

- Emma Hallett
- Lisa Chilcott
- Owain Griffiths
- Alex Ross
- Iwan Pierce

Ymrwymiadau'r Bwrdd

Bydd y Bwrdd yn cynnwys aelodau o'r awdurdod, WRAP CCP a CLILC. Bwriedir i'r bwrdd fod yn hyblyg, a chynhwysir aelodau dim ond pryd a phan fo hynny'n angenrheidiol yn unol â chylch gwaith eu rolau unigol. Er enghraifft, er na fydd disgwyl i aelodau etholedig ac uwch reolwyr fynychu cyfarfodydd lle mae angen cyfraniad technegol manwl, fe'i cefnogir i ddeall yr hyn sy'n ysgogi'r gwaith er mwyn llywio cynnydd ac asesu allbynnau. Dylai cyfarfodydd y bwrdd ganolbwyntio ar allbynnau ac felly dylid eu cynnal pan fo angen, yn hytrach nag ar adegau a bennir ymlaen llaw yn ystod y flwyddyn.

Mae pob sefydliad yn cydnabod eu bod yn bwriadu ymddwyn yn unol â'r egwyddorion allweddol canlynol:

- Gweithio gyda'n gilydd er mwyn ymddiried, cefnogi a pharchu'n gilydd, a phan gyfyd anawsterau neu wahaniaethau barn, sicrhau yr eir i'r afael â hwy'n gyflym, gonest ac agored.
- Mae'r arolwg Perfformiad ac Effeithlonrwydd yn rhaglen waith ar y cyd, a bydd WRAP a CLICC yn ymgysylltu â'r Cyngor i deilwra'r rhaglen cymorth i gyd-fynd â gofynion deddfwriaethol, gwleidyddol ac economaidd y Cyngor.
- Bydd yr awdurdod yn gwneud pob ymdrech posibl i ddefnyddio'r cymorth yn amserol, wrth ofyn am gymorth ac wrth weithredu ar yr wybodaeth a ddarperir.
- Bydd pob sefydliad yn cyfathrebu â'i gilydd yn rheolaidd ar gynnydd y prosiect ac yn hysbysu ei gilydd ynglŷn ag unrhyw newidiadau perthnasol a all effeithio ar y ddarpariaeth neu'r defnydd a wneir o'r cymorth, neu'r canlyniadau y mae'r cymorth a ddarperir i fod i'w cyflawni.
- Bydd yr holl bartion yn cydweithio er mwyn dod o hyd i ffyrdd o gyflawni amcanion y prosiect, fel y'i diffinnir gan y Bwrdd Rhaglen.

Gweinyddiaeth y Bwrdd

Oherwydd natur y prosiect a'r angen am dîm prosiect a Bwrdd Rhaglen sydd mor ymatebol â phosibl, dilydir y dull gweinyddol canlynol cyn belled ag y bo modd.

- Trefnir cyfarfodydd fel bo'r angen i gwrdd â gofynion y prosiect; fodd bynnag dim ond aelodau perthnasol o'r bwrdd fydd yn eu mynychu. Bydd rhaid i uwch reolwyr ac aelodau etholedig fynychu cyfarfodydd allweddol yn unig pan fydd angen gwneud penderfyniadau strategol, neu gyflwyno/trafod allbynnau'r prosiect. Felly bydd gan y bwrdd Grŵp Rhaglen a fydd yn cynnwys swyddogion CCC, ynghyd â CLILC a WRAP,

a fydd yn ymgymryd â mwyafrif y gwaith ac a fydd yn adrodd yn ôl i'r bwrdd ar gerrig milltir allweddol.

- Bydd y Rheolwr/wyr prosiect yn anfon yr agenda wythnos ymlaen llaw cyn dyddiad y cyfarfod.
- Rhaid cyflwyno'r papurau i'r aelodau dim hwyrach na 2 ddiwrnod cyn y cyfarfod.
- Bydd y Rheolwr/wyr prosiect yn paratoi nodyn briffio a chamau gweithredu i'w cylchredeg a'u cadw mewn lle sy'n hygyrch i bawb.

Cylch Gwaith y Bwrdd

Mae cylch gwaith y bwrdd yn cynnwys:

- cymryd perchnogaeth dros a rheoli arolygiaeth y prosiect Perfformiad ac Effeithlonrwydd er mwyn sicrhau y caiff ei gyflawni ar amser ac oddi mewn i'r cylch gwaith.
- darparu penderfyniadau a gaiff eu huwchraddio ar y cyd i'r Bwrdd gan swyddogion/CLILC/WRAP.
- sicrhau bod y prosiect yn cyflawni gofynion polisi'r Cyngor.
- sicrhau bod allbynnau'n dryloyw ac eglur.

Cyfrifoldebau'r Bwrdd

Dyma gydgyfrifoldebau Aelodau'r Bwrdd.

- Gwneud penderfyniadau allweddol ar gychwyn y prosiect ac wrth ei roi ar waith.
- Cytuno ar brotocol cyfathrebu i sicrhau bod y prosiect yn mynd rhagddo'n rhwydd.
- Gwneud penderfyniadau ar faterion i'w huwchgwyfeirio i'r Rheolwr/wyr Prosiect.
- Clustnodi adnoddau digonol ar gyfer yr holl ffrydiau gwaith allweddol i gwrdd â'r amserlenni a nodir yng nghynllun y prosiect.
- Pennu pwerau dirprwyedig i Rheolwr/wyr Prosiect.
- Cymeradwyo'r Cynllun Prosiect Cyffredinol a'r cynlluniau ar gyfer ffrydiau gwaith unigol.
- Pennu'r lefel risg sy'n dderbyniadwy mewn perthynas â gweithgareddau'r prosiect. Monitro a lliniaru'r risgiau.
- Cymeradwyo cwblhad pob cam o'r prosiect a sicrhau bod y prosiect yn gweithredu'n briodol dan unrhyw bwerau dirprwyedig.
- Monitro cynnydd y prosiect.